

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Шувар Наталія, Закалик Галина	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ УВАГИ РЕАБІЛІТОЛОГІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	423
Янківська Анастасія	ІСТОРИЧНА КОНЦЕПЦІЯ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО ЯК ІДЕОЛОГІЧНИЙ ФУНДАМЕНТ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	427
Chaban Nelya	BIOECONOMY AND BIOTECHNOLOGICAL ENTREPRENEURSHIP: THEORETICAL APPROACHES AND CONTEMPORARY INTERPRETATIONS	429
Krokhmal Oleksandr	UKRAINIAN MENTALITY BETWEEN TRADITION AND MODERNIZATION: A PHILOSOPHICAL ANALYSIS	434
Severynchuk Oleksii	EVERYDAY LIFE PRACTICES OF UKRAINIAN MIGRANTS ABROAD AS A FOCUS OF SOCIOLOGICAL RESEARCH: ADAPTATION, INTEGRATION AND CONFLICTS	436

СЕКЦІЯ 5. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ, ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ ТА МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРСТВА УКРАЇНИ

Андрусик Владислав	СТРАТЕГІЯ WINWIN ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ОСНОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВЕКТОРУ ВІДБУДОВИ НАПІВПРОВІДНИКОВОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ	442
Бабіна Валентина	РЕГІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	446
Беньковський Сергій	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ РЕФОРМИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ	449
Галіцян Ольга	ПРОГРОМАДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ВИМІРАХ ІННОВАТИЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕДУКАЦІЙНОГО СТРАТЕГУВАННЯ	452
Гедікова Наталя	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДИНАМІЧНИХ ЗМІН МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	455
Громико Олександра	ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО УКРАЇНИ	458
Даник Вадим	ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З НАВІГАЦІЙНОЇ ВАХТИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	461
Дерев'янку Ігор	ІНСТИТУЦІЙНА ТА БЕЗПЕКОВА АСИМЕТРІЯ У ВІДНОСИНАХ УКРАЇНИ З НАТО	463
Дидик Олександр	АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: МІЖ ЗОВНІШНЬОЮ ОБУМОВЛЕНІСТЮ ЄС ТА ВНУТРІШНІМИ БЕЗПЕКОВИМИ ІМПЕРАТИВАМИ	466
Іванова Наталія Федосова Олександра	УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ПАРТНЕРСТВ У ФРАНКОМОВНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ (ANNUAIRE FRANÇAIS DE RELATIONS INTERNATIONALES)	470
Іванова Наталія Василега Софія	ТРАНСФОРМАЦІЯ ЧЕСЬКОЇ МОДЕЛІ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ ФРАНКОМОВНОЇ АНАЛІТИКИ (СІЧЕНЬ 2026 РОКУ)	474

Галіцан О. А.,
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна

ПРОГРАМАДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ВИМІРАХ ІННОВАТИЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕДУКАЦІЙНОГО СТРАТЕГУВАННЯ

Актуальність проблеми функціонування прогромадських університетів детермінована начасними викликами методологування, що продукуються європейськими партнерськими колабораціями між закладами вищої освіти України та ЄС. Сучасний дискурс про повоєнну відбудову України, інтеграцію у європейський освітній простір та розвиток інноваційних екосистем наразі є одним із пріоритетних. Прогромадські університети стають ключовими агентами відновлення громад, інноваційної політики та європейських альянсів, що відповідає надсучасним векторам вітчизняного едукативного стратегування.

Сам термін «прогромадський університет» походить від англійськомовного відповідника «Civic University» та маркує модель функціонування університету, що виходить за межі освіти й науки, ставлячи у центр взаємодію з місцевими громадами, розвиток регіонів та соціальну відповідальність[6]. Провідними характеристиками, що вирізняють прогромадський університет можна назвати: суспільну центрованість, локальність та стратегічну варіативність розвитку.

Суспільна центрованість (або public-centred orientation) фіксує партнерство закладу і місцевих громад, які залучаються до розроблення візії розвитку і місії університету як повноправні партнери.

Локальність, як характеристика прогромадського університету (або «truly local») фіксує міру орієнтованості на потреби місцевих громад та поступову відмову від центрованості на географічний центр – столицю, профільні міністерства, глобальні інтеграційні центри[1].

Стратегічна варіативність (або strategic priority) фіксує варіабельність структури управління, розподілене лідерство в ухваленні спільних рішень щодо розвитку університету з боку громади, задоволення амбіцій членів громади.

Компаративний аналіз провідних засадничих характеристик так званого «традиційного» університету та університету «прогромадського» можна

провести відштовхуючись від провідної місії закладу освіти, специфіки взаємодії із суспільством, результатом діяльності. Аналіз подано таблично.

Порівняння програмадського університету (Civic University) та традиційного університету

Засаднича характеристика	Традиційний університет	Програмадський університет (Civic University)
Центральна місія	Освіта (навчання) + наукові дослідження	Освіта (навчання) + наукові дослідження + соціальна відповідальність
Взаємодія із соціумом	Академічна спільнота інтеріоцентрична	Екстеріоцентрична спільнота + місцеві громади + бізнес
Провідна мета	Підготовка кваліфікованих фахівців	Підготовка кваліфікованих фахівців з метою розвитку конкретних регіонів, підтримка громад, інновації у розвитку регіону
Приклади реалізації стратегії	«Red brick» університети у 19ст., класичні Magna Charta Universitatum	Дослідницькі університети, Civic University Agreements, MIT, ETH Zürich

Отже, можемо говорити про те, що програмадський університет насамперед є закладом третьої місії, який поєднує освітню й наукову діяльність із активною соціальною роллю[5]. Для України ця модель є особливо актуальною в умовах післявоєнної відбудови та євроінтеграції, адже університети стають центрами громадської згуртованості, інновацій та культурної ідентичності. Водночас, програмадський університет розглядається як інституція, що поєднує академічну спільноту, місцеве самоврядування та міжнародні донорські організації для стратегування розвитку громад[2].

Університет третьої місії є наразі інноваційним підходом, що збагачує традиційну для України систему функціонування закладу вищої освіти, що виходить за межі класичних функцій – навчання та наукових досліджень і зосереджується на соціальній відповідальності, партнерстві з громадами та впливі на суспільний розвиток[1]. Університет третьої місії стає інституцією, що активно формує громадянську культуру, підтримує інновації та сприяє сталому розвитку регіонів.

Пріоритетами третьої місії університету можна назвати: соціальну та громадянську відповідальність: університети стають партнерами місцевих громад, підтримують внутрішньо переміщених осіб, формують цінності солідарності та національної ідентичності; інноваційні та освітні практики: розвиток медіаграмотності, психологічної стійкості, міжкультурного діалогу; європейський контекст: участь у програмах Erasmus+ (наприклад, проєкт UNICOM – Universities–Communities: strengthening cooperation, 2023–2026)[2], що спрямований на посилення соціальної ролі університетів через партнерство з громадами.

Європейське едукативне стратегування детермінує актуалізацію участі України у програмі Erasmus+: у 2024 році відібрано 14 нових альянсів європейських університетів, до яких долучилися близько 40 українських університетів[4]. Альянси створюють європейські міжуніверситетські кампуси, розробляють довгострокові стратегії освіти та інновацій, формують команди для вирішення суспільних викликів[3]. Це відповідає меті ЄС — до середини 2024 року створити щонайменше 60 альянсів університетів[7].

Підсумовуючи вищезазначене можемо стверджувати, що розуміння необхідності перетворення традиційних університетів у сучасні прогромадські університети третьої місії здатні відтворити модель інтеграції освіти, науки та суспільного орієнтування, яка особливо актуальна для України в умовах відновлення та євроінтеграції. Прогромадський університет третьої місії у межах едукативного стратегування стає центром громадської згуртованості, інновацій та культурної ідентичності, поєднуючи локальні потреби з європейськими стратегічними орієнтирами.

Література:

1. Etzkowitz, H., Leydesdorff, L. The Triple Helix: University–Industry–Government Innovation in Action. London : Routledge, 2000. 164 p.
2. OECD. Universities and Innovation Ecosystems: Policy Perspectives. Paris : OECD Publishing, 2023. 88 p.
3. UNESCO. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. Paris : UNESCO Publishing, 2021. – 197 p.
4. Європейська Комісія. Європейський освітній простір: стратегія розвитку до 2030 року // Official EU Report. – Brussels : European Union, 2020. 45 с.
5. Згуровський М. З. Університети як драйвери інноваційного розвитку суспільства. *Вища освіта України*. 2022. № 3. С. 15–27.

6. Кремень В. Г., Ткаченко В. М. Європейська інтеграція та стратегування освітнього простору України. *Освітологічний дискурс*. 2024. Т. 3, № 1. С. 5–18.
7. Міністерство освіти і науки України. Національна стратегія розвитку вищої освіти України на 2021–2031 роки. Київ : МОН України, 2021. 72 с.

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10-455-458>

Гедікова Н. П.,
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політичних наук і права
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна
ORCID ID: 0000-0001-9730-8527

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДИНАМІЧНИХ ЗМІН МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Сучасна система міжнародних відносин характеризується високим рівнем динамічності, зумовленим процесами глобалізації, мультиполярності, регіоналізації, технологізації, зростанням ролі недержавних акторів, появою та зміцненням нових центрів сили. У таких умовах дипломатія як ключовий елемент зовнішньої політики зазнає суттєвої трансформації. Ефективність дипломатії визначається не лише здатністю досягати зовнішньополітичних цілей, а й адаптивністю до нових викликів, серед яких: особливості технологічного розвитку і змін, переструктуризація світової економіки, новітні демографічні процеси, гібридні конфлікти, локальні війни та глобальні кризи.

У Стратегії зовнішньополітичної діяльності України (2021) зазначено, що пріоритетними напрямками зовнішньополітичної діяльності є «забезпечення незалежності і державного суверенітету України, відновлення її територіальної цілісності, протидія агресії Російської Федерації, курс на набуття повноправного членства в ЄС та в НАТО, просування українського експорту і залучення іноземних інвестицій, захист прав та інтересів громадян України за кордоном, утвердження позитивного іміджу України у світі» [1].

У цьому контексті питання ефективної дипломатії України потребує комплексного наукового осмислення.

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції